

ЗАТВЕРДЖУЮ

**В.о. директор
ШПШ “Паросток”
ШМР Сумської області
_____ Світлана НАЗАРЕНКО
28.08.2026**

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для 1-4 класів

**Шосткинської початкової школи «Паросток»
Шосткинської міської ради Сумської області**

СХВАЛЕНО

**Протокол засідання
педагогічної ради
31.08.2026 № 1**

Загальні положення освітньої програми

Освітня програма Шосткинської початкової школи «Паросток» Шосткинської міської ради Сумської області (далі - Освітня програма) розроблена відповідно до:

Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743);

Типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743).

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітньою програмою визначено:

- загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів складає 3430 годин/навчальний рік:

- для 1-х класів - 805 годин/навчальний рік,
- для 2-х класів – 840 годин/навчальний рік,
- для 3-х класів – 875 годин/навчальний рік,
- для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків: у 1 класах – 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Відповідно до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОЗ від 25.09.2020 № 2205 зі змінами, внесеними наказом МОЗ від 01.08.2022 № 1371 організація роботи з технічними засобами навчання для учнів протягом уроку становить: 1-х класів – не більше 10 хвилин, 2-4-х класів – не більше 15 хвилин.

Під час визначення обсягу завдань для самопідготовки учнів / учениць потрібно враховувати витрати часу дитини та вимоги Санітарного регламенту для ЗЗСО (наказ МОЗ від 25.09.2020 № 2205), де зазначено: у 3–5 класах тривалість виконання не має перевищувати 1 год, у 1–2 класах не рекомендується задавати обов'язкові завдання для самопідготовки. Проте у 2 класі можна пропонувати індивідуальні завдання за вибором, обсягом до 45 хв на добу. Вони мають бути посильними, цікавими, із чіткою інструкцією та

знайомими діями. Завдання можуть включати роботу з довідниками, спостереження, інтерв'ювання тощо. Доцільно уточнювати терміни виконання (до уроку, тиждень, два), максимальний – два тижні (наприклад, для позакласного читання). Допускається використання електронних освітніх ресурсів за умови попереднього навчання з ними у класі.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень визначено у Навчальному плані Шосткинської початкової школи «Паросток» Шосткинської міської ради Сумської області на навчальний рік. (далі – Навчальний план). (Додаток 1)

Навантаження здобувачів освіти, які навчаються за індивідуальною домашньою (сімейною) формою навчання, визначається навчальними планами відповідно до класу навчання у поточному навчальному році.

Реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти, які навчаються за формою педагогічного патронажу здійснюється шляхом розроблення індивідуальних навчальних планів та індивідуальних програм розвитку (для осіб з особливими освітніми потребами).

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у навчальних програмах

1. Типова освітня програма початкової освіти. Цикл I (1-2 класи). (Додаток 2).
2. Типова освітня програма початкової освіти. Цикл II (3-4 класи). (Додаток 3).

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова та література;

Мови та літератури корінних народів та національних меншин) (МОВ)

Іншомовна освіта (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МІО)

Фізкультурна (ФІО)

Реалізація освітніх галузей у 1-4-х класах:

- освітня галузь «Мовно-літературна» реалізується навчальними предметами «Українська мова», «Іноземна мова» та інтегрованим курсом «Я досліджую світ»;
- освітня галузь «Математична» реалізується через вивчення окремого навчального предмета «Математика» та інтегрований курс «Я досліджую світ»;
- освітні галузі «Природнича», «Технологічна», «Соціальна і здоров'язбережна», «Громадянська та історична» реалізуються через інтегрований курс «Я досліджую світ»;
- освітня галузь «Інформатична» реалізуються через окремий предмет «Інформатика»;

- освітня галузь «Фізкультурна» реалізується навчальним предметом «Фізична культура»;

- освітня галузь «Мистецька» реалізується через окремі предмети «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво». Викладання предметів «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво» може здійснюватись державною та англійською мовами.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Освітня програма закладу передбачає досягнення здобувачами освіти очікуваних результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/ вчителька у рамках кожної галузі.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти на кінець I циклу навчання (1-2 класи) визначено Типовою освітньою програмою початкової освіти. Цикл I (1-2 класи), Типовою освітньою програмою початкової освіти. Цикл II (3-4 класи), подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть реалізовані очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми / тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань, розвиток умінь та формування уявлень через досвід практичної діяльності.

Освітня програма має потенціал для формування у здобувачів таких *ключових компетентностей*:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, проводити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування вміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі *вміння*: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Такі ключові компетентності, як вміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність»

спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес у закладі може бути організовано за такими формами:

- очна (денна);
- дистанційна;
- змішана: поєднання очного та дистанційного навчання;
- індивідуальні форми: сімейна (домашня), екстернат або педагогічний патронаж.

Для осіб з особливими освітніми потребами може бути організована інклюзивна форма навчання.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи під час вивчення окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) у державних, комунальних закладах загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, при кількості здобувачів більше 23 здійснюється поділ на групи під час вивчення української мови, що вивчається як навчальний предмет, інтегрованого курсу української мови та літератури, інтегрованого мовно-літературного курсу (українська мова, українська та зарубіжні літератури), під час вивчення іноземних мов, які не є мовами навчання в закладі, а вивчаються як предмет. Під час проведення навчальних занять з інформатики, здійснюється поділ класу на дві групи з кількістю не менше 8 осіб у кожній.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, за умови використання інтерактивної форми – кооперативне навчання, дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти; сюжетно-рольові ігри, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, онлайн уроки, театралізації, квести, які вчитель організовує у межах освітньої діяльності.

Форми організації освітнього процесу уточнюються та розширюються у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів та Освітній програмі.

На уроках української мови застосовуються інноваційні технології, зокрема і технології розвитку критичного мислення: мапа думок, сенкан, РАФТ, асоціативний куш, діаграма Венна тощо; роботу з медіа (інфографіка, комікси, колаж, створення класної газети, реклама, лист, афіша).

Для формування вмінь аналізувати, виділяти істотне, головне, тобто те, що вказує на зв'язок і взаємозалежність між даними величинами, оцінювати інформацію та використовувати її в практичних ситуаціях, математичних формулюваннях, критично мислити пропонуємо при розв'язанні будь-якої математичної, навчальної чи життєвої

проблеми використовувати графічну інтерпретацію: малюнки, світлини, схеми, схематичні рисунки, графи, діаграми, предметну демонстрацію тощо.

Основними методами вивчення навколишнього світу залишаються спостереження й експеримент. Діяльнісний підхід на другому циклі навчання передбачає самостійний пошук, інтерпретацію, аналіз, узагальнення і оцінку різних джерел інформації, графічних даних та інших навчальних ресурсів.

Актуальним засобом формування світогляду учнів є проблемне навчання, проєктна діяльність, інструменти інтегрованого підходу (застосування різних видів навчальних активностей: театралізовані ігри, рухливі паузи, фізкультхвилинки).

Важливим для освітнього процесу залишається використання словесних методів навчання, що передбачає проведення бесід, дискусій, пояснень, роботу з підручником, яка включає різноманітні стратегії читання (виокремлення головної думки, сканування з метою знаходження відповіді на питання, застосування інтерактивної пізнавальної системи для ефективного читання та сприйняття нового тексту «INSERT» тощо). Використовуються підручники, наочні посібники на кожному уроці, оскільки це сприяє успішній актуалізації вже вивченого матеріалу, допомагає у процесі усвідомлення нової інформації, розкриває вміння критично мислити та аналізувати прочитане, дає можливість учням отримати більш достовірні знання і реальну картину про навколишній світ, підвищує можливості рефлексії отриманої інформації та вміння працювати самостійно.

Організація здобуття освіти за дистанційною формою

Організація дистанційного навчання забезпечує можливість реалізувати право осіб на якісну та доступну освіту відповідно до їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду, незалежно від віку, місця проживання чи перебування, стану здоров'я, інвалідності, соціального і майнового стану, інших ознак і обставин, у тому числі тих, які об'єктивно унеможливають відвідування закладів освіти.

1. Організація здобуття освіти за дистанційною формою може здійснюватися для осіб, які:

1) не можуть відвідувати навчальні заняття в закладах освіти (у зв'язку зі станом здоров'я, збройним конфліктом, введенням воєнного стану, проживанням (перебуванням) за кордоном (для громадян України), на тимчасово окупованій території України, поширенням епідемій, наслідками природних та техногенних катастроф тощо);

2) потребують реалізації індивідуальної освітньої траєкторії відповідно до їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду (у зв'язку з визначенням особливих освітніх потреб дитини, індивідуалізацією навчання обдарованих дітей, систематичним заняттям учнем певним видом (видами) спорту та участю у спортивних змаганнях тощо);

3) в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану в Україні чи окремих її місцевостях, оголошених у встановленому порядку (особливий період), були вимушені змінити місце проживання (перебування), у тому числі внутрішньо переміщені особи та особи, які проживають (перебувають) за межами України (організація здобуття освіти дистанційною формою здійснюється на час дії особливого періоду).

Зарахування (переведення) на дистанційну форму здобуття освіти здійснюється за наказом керівника закладу освіти на підставі особистої заяви одного з батьків. Під час надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження, карантину, збройного

конфлікту, введення воєнного стану, інших обставин, які об'єктивно унеможливають особисте подання заяви, зарахування (переведення) на дистанційну форму здобуття освіти здійснюється відповідно до заяви та додатків до неї (у разі наявності), поданої одним з батьків, іншим законним представником, родичем дитини нарочно, електронною поштою, іншими засобами зв'язку чи у будь-який інший спосіб (за вибором заявника). У заяві підтверджується наявність в учня умов для дистанційного навчання в синхронному та асинхронному режимах, зокрема доступу до мережі Інтернет, персонального комп'ютера (з можливістю використання засобів аудіо-, відеоконференцзв'язку).

Дистанційне навчання здійснюється відповідно до Освітньої програми та має забезпечувати виконання суб'єктами дистанційного навчання Державного стандарту початкової освіти.

У разі потреби дистанційне навчання може організовуватися за індивідуальним навчальним планом.

З метою забезпечення в закладі освіти єдиних підходів до створення електронного освітнього середовища педагогічні працівники закладу використовують наступні інформаційно-комунікаційні системи (електронні освітні платформи):

- Google Classroom;
- Google Meet;
- На Урок;
- Всеосвіта;
- Wordwall;
- LearningApps;
- Kahoot;
- Liveworksheets;
- Padlet.

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання передбачає навчальні заняття, корекційно-розвиткові заняття, самостійну роботу, дослідницьку, пошукову, проєктну діяльність, навчальні ігри, консультації та інші форми організації освітнього процесу.

Організація освітнього процесу має забезпечувати регулярну та змістовну взаємодію суб'єктів дистанційного навчання, з використанням форм індивідуальної та колективної навчально-пізнавальної діяльності учнів, а також здійснення ними самоконтролю під час навчання.

Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних та корекційно-розвиткових занять, консультацій, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в синхронному або асинхронному режимі.

Педагогічні працівники самостійно визначають режим (синхронний або асинхронний) проведення окремих навчальних занять. При цьому не менше 30 відсотків навчального часу, передбаченого Освітньою програмою, організовується в синхронному режимі (решта навчального часу організовується в асинхронному режимі).

Для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання, зокрема дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, багатодітних, малозабезпечених сімей тощо), заклад освіти забезпечує

використання інших засобів комунікації, доступних для учнів (телефонний, поштовий зв'язок тощо).

Заклад освіти забезпечує регулярне відстеження результатів навчання учнів, а також надання їм підтримки в освітньому процесі (за потреби).

Оцінювання результатів навчання учнів проводяться за видами оцінювання, визначеними спеціальними законами, і відповідно до критеріїв, визначених МОН України. Державна підсумкова атестація учнів проводиться відповідно до законодавства.

Оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференцзв'язку та інструментарію оцінювання, визначеного освітньою програмою закладу освіти.

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється з дотриманням вимог законодавства про освіту, захист персональних даних, а також санітарних правил і норм (щодо формування розкладу навчальних занять, рухової активності, вправ для очей, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позанавчальний час).

Дистанційне навчання організовується для учнів, які не мають медичних протипоказань до занять із комп'ютерною технікою.

Облік навчальних занять і результатів навчання учнів під час дистанційного навчання здійснюється у електронному класному журналі та свідоцтвах досягнень.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Зарахування до початкової школи здійснюється відповідно до ПОРЯДКУ зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 367 від 16 квітня 2018 року.

Зарахування дітей до початку і впродовж навчального року здійснюється виключно на вільні місця. Після зарахування дітей до закладу освіти їх розподіл між класами відбувається в межах нормативу наповнюваності класів, визначеного Законом України «Про загальну середню освіту».

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року.

Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Форми оцінювання, вимірювання результатів навчання

Відповідно до вимог статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» здобувачі освіти мають право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Відповідно до пункту 22 статті І Закону України «Про освіту» результати навчання – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюється у процесі:

- *формульовального оцінювання*, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

- *підсумкового оцінювання*, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними цією Освітньою програмою.

За отриманими даними формується вербальна оцінка з окремих результатів навчання, яка, крім оцінювального судження, може називати і рівень результату навчання. Рівень результату навчання визначається з урахуванням динаміки його досягнення і позначається буквами: П - початковий рівень; С - середній рівень; Д - достатній рівень; В - високий рівень.

Вербальна шкала	Рівнева шкала
потребує істотної підтримки для досягнення результатів навчання	Початковий рівень (П)
потребує ситуативної підтримки для досягнення результатів навчання	Середній рівень (С)
має посутні успіхи в досягненні результатів навчання	Достатній рівень (Д)
має значні успіхи в досягненні результатів навчання	Високий рівень (В)

Для учнів 1–2 року навчання формульовальне, поточне та підсумкове оцінювання здійснюється виключно за вербальною шкалою;

Для учнів 3–4 року навчання формульовальне оцінювання здійснюється за вербальною шкалою, а поточне — за вербальною або рівневою; підсумкове — за рівневою шкалою.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання відбувається під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень учня/учениці.

Формульовальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання в школі і триває постійно. Формульовальне оцінювання спрямоване на з'ясування індивідуальних проблем в опанування учнем програмовим матеріалом та запобігання утруднень на подальших етапах навчання. оцінювальну діяльність розпочинають із самооцінювання учнем/ученицею власної роботи або взаємооцінювання результатів навчання учнями і завершують оцінюванням результату вчителем.

У межах формульовального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/кількох тем проводяться тематичні діагностувальні роботи.

Тематична діагностувальна робота є засобом зворотного зв'язку стосовно опанування учнями частиною очікуваних/ обов'язкових результатів навчання.

Обсяг завдань у тематичній діагностувальній роботі визначається з урахуванням вікових можливостей учня виконати завдання протягом 1 навчальної години, а зміст завдань – з урахуванням специфіки предмета вивчення.

Діагностувальні роботи можуть містити завдання, які виконуються усно (переказ, власне висловлення тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (моделювання/конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою освітніх ресурсів.

Завдання діагностувальної роботи добираються таким чином, щоб результат навчання можна було чітко визначити за результатами виконання завдання.

Планування діагностувальних робіт відбувається з урахуванням розкладу уроків і передбачає проведення не більше 1 діагностувальної роботи на день.

Результатами оцінювання діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Оцінювальні судження фіксуються в зошитах для тематичних діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку та повідомляються учням та їхнім батькам.

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учня/учениці за рік. під час підсумкового оцінювання навчальні досягнення учнів зіставляються з очікуваними результатами навчання.

Основою для підсумкового оцінювання є результати виконання діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя в процесі формування оцінювання. Оцінка за рік визначається з урахуванням динаміки досягнення результатів навчання.

З метою реалізації індивідуального підходу до учнів за 10 -15 днів до кінця навчального року узагальнюються результати навчання з предметів вивчення/ інтегрованих курсів. Учитель, дотримуючись конфіденційності, фіксує попередню оцінку на носіях зворотного зв'язку з батьками. У разі виявлення бажання учнів (їхніх батьків) покращити оцінку, вчитель пропонує їм індивідуалізовану діагностувальну роботу з виявлення стану сформованості тільки тих результатів, які учень хоче покращити.

Підсумкова (річна) оцінка визначається з урахуванням індивідуалізованої діагностувальної роботи за умови, якщо виконання індивідуалізованої діагностувальної роботи засвідчує покращення результатів навчання.

Підсумкову (річну) оцінку фіксують у класному журналі і свідоцтвах досягнень учнів.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти, очікуваних результатів навчання, визначених відповідними навчальними програмами, та на засадах компетентнісного підходу з урахуванням Системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 04 травня 2026 року № 722. Загальні критерії є основою для розроблення закладом освіти критеріїв оцінювання за навчальними предметами та інтегрованими курсами.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів

Рівень	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
1	3	4	5	6	7
Початковий	сприймає інформацію, отриману від особи, яка провадить педагогічну діяльність (далі — педагогічний працівник) (інших осіб), намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок	виконує частину навчальних дій / простих завдань за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	розпізнає частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	відтворює за зразком частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника; потребує періодичного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках

	логічних помилок				
Середній	відтворює основну інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою педагогічного працівника; виконує частину завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи	включається в комунікацію за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально	виявляє вміння епізодично
	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за змістом отриманої інформації окремі запитання	виконує репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою або під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; взаємодіє з групою пасивно	виявляє вміння епізодично
	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації	виконує частково-пошукові завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння епізодично
Достатній	знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію, перетворює один вид інформації в	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом,	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з	долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність	виявляє вміння постійно в типових

	інший за зразком, формулює запитання за змістом отриманої інформації	розпізнає стандартні проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом	опосередкованою допомогою педагогічного працівника, співпрацює під час роботи в групі	до взаємодії, проте не завжди діє активно	ситуаціях
	зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший	виконує типові дослідницькі завдання, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, активно співпрацює з іншими учасниками групи, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі	долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників комунікації; бере участь у пошуку рішень	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	аналізує інформацію, отриману з різних джерел	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові й нетипові завдання	долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших осіб, розвиває ідеї, запропоновані іншими; порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	узагальнює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемних	долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей	ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

		ситуацій			
	оцінює інформацію, отриману з різних джерел за наданими критеріями	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами	планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії групи щодо досягнення навчальних цілей	активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	оцінює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання нестандартних проблемних ситуацій і розв'язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір	усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях самотійно / в парі / групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки; обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює / планує / організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; оцінює власний внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату	виступає посередником у комунікації; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети; надає конструктивний зворотний зв'язок	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

На основі загальних критеріїв оцінювання у закладі розроблено та схвалено рішенням педагогічної ради від 31.08.2026 (протокол №1) критерії оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти. Розроблені критерії враховують особливості освітніх галузей, навчальних предметів та інтегрованих курсів, вікові й індивідуальні особливості учнів та спрямовані на об'єктивне, зрозуміле й систематичне оцінювання результатів навчання. Критерії використовуються педагогічними працівниками під час оцінювання і є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти закладу.

Внутрішня система забезпечення якості освіти

Внутрішня система забезпечення якості освіти Шосткинської початкової школи «Паросток» Шосткинської міської ради Сумської області функціонує відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти, рекомендацій Державної служби якості освіти України, Стратегії розвитку закладу освіти та Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти.

Метою внутрішньої системи забезпечення якості освіти є створення умов для безперервного підвищення якості освітньої діяльності, забезпечення права кожної дитини на якісну початкову освіту, професійний розвиток педагогічних працівників, формування безпечного, інклюзивного та мотивувального освітнього середовища.

Внутрішня система забезпечення якості освіти ґрунтується на принципах:

- дитиноцентризму;
- академічної доброчесності;
- педагогіки партнерства;
- відкритості та прозорості;
- довіри й взаємної відповідальності;
- інклюзивності та недискримінації;
- безперервного вдосконалення;
- прийняття управлінських рішень на основі аналізу даних.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням Освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Внутрішня система забезпечення якості освіти охоплює чотири взаємопов'язані напрями:

1. Освітнє середовище

Заклад освіти забезпечує створення безпечного, комфортного, здорового, інклюзивного та мотивувального освітнього середовища.

Оцінюються:

- безпечність і доступність приміщень;
- дотримання вимог охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- організація освітнього процесу в умовах воєнного стану;
- психологічний комфорт учасників освітнього процесу;
- запобігання булінгу та дискримінації;
- забезпечення рівного доступу до освіти;
- створення безбар'єрного середовища;
- матеріально-технічне забезпечення;

- використання сучасних цифрових ресурсів.

2. Система оцінювання результатів навчання учнів

Оцінювання здійснюється відповідно до вимог законодавства України та має формувальний характер.

Основними принципами оцінювання є:

- об'єктивність;
- справедливість;
- прозорість;
- доброчесність;
- індивідуальний підхід;
- підтримка навчального поступу кожної дитини.

У закладі здійснюється:

- формувальне оцінювання;
- підсумкове оцінювання;
- аналіз навчальних досягнень;
- моніторинг сформованості ключових компетентностей;
- виявлення та подолання освітніх втрат;
- аналіз адаптації учнів 1-х класів;
- аналіз наступності між I та II циклами початкової освіти;
- аналіз готовності учнів 4-х класів до переходу у середню школу.

Результати моніторингових досліджень використовуються для вдосконалення освітнього процесу та планування індивідуальної підтримки учнів.

3. Педагогічна діяльність педагогічних працівників

Заклад створює умови для професійного розвитку педагогів та підтримує їхню академічну свободу. Оцінюється:

- планування освітньої діяльності;
- реалізація компетентнісного підходу;
- використання сучасних освітніх технологій;
- застосування формувального оцінювання;
- організація інклюзивного навчання;
- використання цифрових технологій;
- розвиток читацької, математичної та цифрової компетентностей учнів;
- участь педагогів у професійних спільнотах;
- підвищення кваліфікації;
- атестація;
- проходження сертифікації;
- участь в інноваційній діяльності.

Педагогічні працівники здійснюють самооцінювання власної професійної діяльності та беруть участь у внутрішньому моніторингу якості освіти.

4. Управлінські процеси

Управлінська діяльність закладу освіти спрямована на забезпечення ефективного функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Оцінюються:

- стратегічне та річне планування;
- реалізація освітньої програми;
- виконання Стратегії розвитку закладу;

- ефективність управлінських рішень;
- організація внутрішнього моніторингу;
- інформаційна відкритість;
- взаємодія з батьками та громадою;
- забезпечення академічної доброчесності;
- створення умов для професійного розвитку педагогів.

Моніторинг є невід'ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти та здійснюється систематично протягом навчального року. Моніторинг охоплює:

- рівень навчальних досягнень учнів;
- сформованість ключових компетентностей;
- результати адаптації першокласників;
- освітні втрати та ефективність заходів щодо їх подолання;
- рівень задоволеності учнів, батьків і педагогічних працівників;
- якість освітнього середовища;
- ефективність використання цифрових технологій;
- професійний розвиток педагогів;
- результати самооцінювання діяльності закладу освіти.

Внутрішня система забезпечення якості освіти реалізується за циклом безперервного вдосконалення: Планування → Реалізація → Моніторинг →

Інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти у початковій школі:

1. Внутрішній моніторинг якості освіти.
 - Моніторинг навчальних досягнень учнів
 - Спостереження за освітнім процесом
 - Вивчення освітнього середовища
2. Анкетування та опитування.
 - Учні, батьків, педагогів щодо якості освітнього процесу
 - Задоволеності учасників освітнього процесу
3. Самооцінювання та самоаналіз.
 - Самооцінювання педагогічних працівників
 - Самоаналіз діяльності школи
4. Аналіз освітніх програм та навчальних планів.
 - Відповідність Державному стандарту початкової освіти
 - Забезпечення наступності між класами
5. Аналіз результатів навчання учнів.
 - Портфоліо учнів
 - Діагностичні роботи, зрізи знань
6. Аналіз професійної діяльності педагогів.
 - Атестація та сертифікація
 - Методичні заходи, участь у тренінгах та підвищенні кваліфікації
7. Внутрішня система оцінювання учнів.
 - Формувальне оцінювання
 - Вербальне оцінювання
 - Підсумкове оцінювання
8. Освітнє середовище.
 - Безпечність, інклюзивність, комфортність класів
 - Наявність дидактичних матеріалів, технічних засобів

9. Педагогічна рада та методичні об'єднання.
 - Розгляд результатів внутрішнього моніторингу
 - Планування заходів щодо покращення якості
10. Документація.
 - Освітня програма закладу
 - Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти
 - Річний план роботи закладу

За результатами моніторингу:

- визначаються сильні сторони діяльності закладу освіти;
- виявляються проблемні питання;
- розробляються заходи щодо їх усунення;
- визначаються відповідальні особи;
- здійснюється контроль виконання прийнятих управлінських рішень.

Реалізація внутрішньої системи забезпечення якості освіти сприятиме:

- підвищенню якості початкової освіти;
- формуванню ключових компетентностей учнів;
- створенню безпечного, комфортного та інклюзивного освітнього середовища;
- професійному розвитку педагогічних працівників;
- підвищенню довіри батьків до діяльності закладу освіти;
- забезпеченню відкритості та прозорості управлінських процесів;
- формуванню культури безперервного вдосконалення якості освіти.

З метою забезпечення якісної початкової освіти, реалізації права кожної дитини на успішне навчання та мінімізації негативних наслідків, спричинених воєнним станом, дистанційним навчанням, тривалими перервами в освітньому процесі або іншими обставинами, у закладі освіти функціонує система виявлення, попередження та подолання освітніх втрат.

Робота здійснюється за такими етапами.

1. Виявлення освітніх втрат

На початку навчального року, після тривалих канікул, переходу учнів на іншу форму навчання або повернення після тривалої відсутності проводиться діагностування навчальних досягнень. Для цього використовуються діагностувальні роботи, педагогічне спостереження, аналіз результатів формуального оцінювання, співбесіди з учнями та батьками, аналіз рівня сформованості ключових компетентностей.

2. Аналіз результатів

Педагогічні працівники визначають:

- навчальні теми, які потребують повторного опрацювання;
- групи учнів, які потребують додаткової підтримки;
- індивідуальні освітні потреби дітей;
- чинники, що вплинули на виникнення освітніх втрат (пропуски занять, дистанційне навчання, перебування за кордоном, психоемоційний стан тощо).

Результати обговорюються на засіданнях методичного об'єднання та педагогічної ради.

3. Планування заходів підтримки

За результатами аналізу педагоги визначають індивідуальні та групові заходи підтримки:

- адаптацію календарно-тематичного планування;
- повторення базового навчального матеріалу;
- індивідуальні консультації;

- групові заняття;
- диференційовані навчальні завдання;
- використання цифрових освітніх ресурсів;
- організацію взаємонавчання учнів;
- залучення практичного психолога (за потреби).

4. Реалізація заходів

Подолання освітніх втрат здійснюється шляхом:

- використання формувального оцінювання;
- індивідуалізації навчання;
- компетентнісно орієнтованих завдань;
- інтегрованого навчання;
- діяльнісного підходу;
- проєктної діяльності;
- використання технологій змішаного та дистанційного навчання;
- розвитку компетентностей.

Особлива увага приділяється підтримці навчальної мотивації, розвитку впевненості учнів у власних силах та створенню психологічно безпечного освітнього середовища.

5. Моніторинг ефективності

Ефективність заходів визначається шляхом:

- повторного діагностування;
- аналізу навчального поступу;
- порівняння результатів вхідного та поточного оцінювання;
- педагогічного спостереження;
- аналізу сформованості ключових компетентностей;
- опитування учнів та батьків щодо рівня навчальної підтримки.

За результатами моніторингу вносяться зміни до індивідуальної підтримки учнів та організації освітнього процесу. Реалізація механізму забезпечує:

- своєчасне виявлення освітніх втрат;
- зменшення прогалин у навчальних досягненнях;
- підвищення рівня сформованості ключових компетентностей;
- покращення навчальної мотивації;
- успішну адаптацію учнів до різних форм навчання;
- підвищення якості початкової освіти;
- забезпечення рівного доступу до якісної освіти незалежно від життєвих обставин.

Академічна доброчесність

Невід'ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти є дотримання принципів академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу. Академічна доброчесність має принципове значення для формування поваги до закону, доброчесної поведінки стосовно результатів чужої інтелектуальної праці, справедливого оцінювання навчальних досягнень учнів. У закладі освіти забезпечуються:

- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;
- дотримання авторського права;
- формування культури чесності та відповідальності;
- запобігання проявам академічної недоброчесності;
- проведення інформаційно-просвітницької роботи серед педагогів, учнів і батьків.

Академічна доброчесність передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- справедливе оцінювання результатів навчання за прозорими критеріями

Шляхи формування академічної доброчесності:

1. Формування уявлень про чесність як моральну цінність. У початковій школі академічна доброчесність насамперед пов'язана з розвитком особистісних якостей: чесності, відповідальності, поваги до праці інших.
2. Інтеграція доброчесності у навчальний процес.
 - Проведення тематичних уроків, бесід, казок і вправ, що формують етичні норми.
 - Включення тем про чесність і справедливість у зміст навчальних предметів.
3. Формувальне оцінювання як запобіжник порушень доброчесності.
 - Відмова від надмірного тиску на результат.
 - Оцінювання прогресу та зусиль учня.
4. Навчання правильного використання інформації.
 - Ознайомлення дітей із поняттям "чуже – не своє", початкове розуміння авторства (на рівні: «це намалював я», «це зробив хтось інший»).
 - Поступове введення ідеї про повагу до результатів праці інших (малюнків, текстів, ідей).
5. Недопустимість списування та фальсифікацій.
 - Роз'яснення, що списувати – це обман.
 - Створення умов, коли учень не боїться зробити помилку і не потребує "підказки".
6. Роль учителя як зразка.
 - Демонстрація доброчесної поведінки: визнання власних помилок, чесна оцінка, рівне ставлення до учнів.
 - Підтримка відкритої атмосфери довіри та поваги.
7. Партнерство з батьками.
 - Проведення батьківських зборів на тему академічної доброчесності.
 - Спільне формування доброчесної поведінки вдома (не виконувати завдання за дитину, не заохочувати обман).
8. Виховна система школи як середовище доброчесності.
 - Створення "Кодексу доброчесності учнів початкової школи" у доступній формі (у вигляді правил, плакату, мультфільму).
 - Заохочення проявів чесної поведінки (нагороди, символи довіри, грамоти).
9. Запобігання проявам тиску та конкуренції.
 - Зменшення практик порівняння між учнями.
 - Підтримка індивідуального темпу та стилю навчання.
10. Безперервність формування доброчесності. Початкова школа — фундамент, на якому будується подальше розуміння академічної доброчесності у середній і старшій школі.

